

1. ΕΔΟΥΑΡΔΟΣ ΕΓΓΕΛ. Ἐκ βερολιναιῆς φωτογραφίας (σελ. 65). Καθῆκον, νομίζομεν, ἐκπληροῦμεν καθιστῶντες διὰ τοῦ παρόντος τεύχους γνωστὴν εἰς τοὺς ἡμετέρους ἀναγνώστας τὴν εἰκόνα τοῦ ἑλληνικωτάτου καὶ διαπρεποῦς λογίου Ἐδουάρδου Ἐγγέλ. Ἀξιότιμος δὲ φίλος ἔγραψε χάριν τῆς „Κλειοῦς“ σύντομον τοῦ βίου καὶ τῶν ἔργων τοῦ συγγραφέως τῶν „ἐν Ἑλλάδι ἐαρινῶν ἡμερῶν“ ἐκδῆσιν.

2. Ο ΓΟΥΤΕΜΒΕΡΓ ΔΕΙΚΝΥΩΝ ΤΩ ΦΟΥΣΤ ΤΟΝ ΠΡΩΤΟΝ ΕΝΤΥΠΟΝ ΧΑΡΤΗΝ (σελ. 69). Μεγίστην σημασίαν διὰ τὴν πρόοδον τοῦ νεωτέρου πολιτισμοῦ ἔχει ἡ ὑπὸ τῆς εἰκόνος ταύτης παριστανομένη στιγμή, καθ' ἣν ὁ πατὴρ τῆς τυπογραφικῆς ἐπιδεικνύει τῷ φίλῳ του Φούστ τὸ πρῶτον τετυπωμένον φύλλον χάρτου. Ὁ Γούτεμπεργ ἐγεννήθη τῷ 1397 ἐν Μουγουντία καὶ ἀπὸ τῆς παιδικῆς του ἡλικίας ἀφιερῶθη εἰς τὴν χρυσοποιίαν, κατεργαζόμενος πολυτίμους λίθους καὶ μέταλλα. Τὴν τόσον εὐεργετικὴν διὰ τὴν ἀνθρωπότητα ἐφεύρεσιν του ἔκαμεν ἐν τῇ γεννητεῖρά του πόλει τῷ 1448, ἀφ' οὗ ἐπὶ πολλὰ ἔτη προηγουμένως εἶχεν ἐργασθῇ ἐν Στρασβούργῳ ὡς χρυσοποιὸς καὶ μεταλλουργός. Ἐν τῇ ἰδιαιτέρᾳ του πατρίδι ἐσχέτισθη καὶ πρὸς τινὰ πονηρὸν τοκογλύφον, Ἰωάννην Φούστ ὀνομαζόμενον καὶ πολλάκις συγχεόμενον πρὸς τὸν Φάουστ τῆς παραδόσεως, ὃν ἔχει ὑπόθεσιν καὶ τὸ θεῖον τοῦ Γκαίτε δρᾶμα. Ὁ Φούστ οὗτος ἦν ἀδελφὸς χρυσοχοῦ τινὸς ἐν Μουγουντία, ἐκλεγέντος ἀργότερον δημάρχου, καὶ ἐνομιζέτο ὑπὸ τῶν συμπολιτῶν του ὡς ὁ εὐπορώτερος κάτοικος τῆς „χρυσῆς“ πόλεως.

Οὗτος εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἐνόησεν ὅποσα ὕλικά ὠφελήματα ἠδύνατο νὰ πορίσῃ ἐκ τῆς νέας ἐφευρέσεως τοῦ Γούτεμπεργ καὶ δὲν ἔπαυε τὸ κατ' ἀρχὰς ἐνθαρρύνων καὶ συνεχῶς ἐπισκεπτόμενος αὐτὸν ἐν τῷ ἐργαστηρίῳ του. Ἡμέραν τινὰ λοιπὸν τοῦ 1448 μετὰ πολλοὺς μόχθους ὁ Γούτεμπεργ κατάρθωσε νὰ φέρῃ εἰς πέρας τὸ πρῶτον δοκίμιον καὶ προσεκάλεσε τὸν Φούστ μετὰ τῆς θυγατρὸς του, ὅπως ἴδωσιν αὐτό. Καὶ ἰδοὺ βλέπομεν ἔμπροσθέν μας ἰστάμενον, ἰσχνὸν καὶ ὠχρόν, τὸν μέγαν ἐφευρέτην τῆς εὐεργετικωτάτης διὰ τὸν κόσμον τέχνης, ἐν δὲ τῷ προσώπῳ του ἀντικατοπτρίζονται οἱ ἀδιάκοποι ἀγῶνες καὶ αἱ θλίψεις, ὥς ἐδοκίμασεν ἐργαζόμενος καὶ μοχθῶν ὑπὲρ τῆς νέας ἐπιστήμης, ὃ δὲ εὐσαρκὸς Φούστ καθήκει ἀναπαυτικῶς ἐπὶ τῆς ἔδρας καὶ μετὰ πονηρίας προσβλέπει τὸν ἐντυπον χάρτην, παρ' οὗ προσδοκᾷ αὐτὸς νὰ καρπῶθῃ τὰ ἀποτελέσματα τῶν ἰδρώτων τοῦ Γούτεμπεργ. Μεθ' ἡδονῆς βυθίζεται εἰς τὴν παρατήρησιν αὐτοῦ, ἀλλὰ οἱ χαρακτῆρες τοῦ προσώπου καὶ τὸ στόμα του προδίδουσιν ἀνθρωπὸν πλεονέκτην καὶ φιλήδονον, ἐν ᾧ αἱ εὐτραφεῖς χεῖρες στερεῶς κρατοῦσι τὸν πολυτίμον θησαυρόν, ὃν ἀντιπροσωπεύει ὁ χάρτης. Μεταξὺ δ' ἀμφοτέρων ἐποπτεύσεν ὁ δημιουργὸς τῆς εἰκόνος τὴν χαρίεσσαν μορφήν τῆς Χριστίνης, θυγατρὸς τοῦ Φούστ καὶ ἀργότερον συζύγου τοῦ Σαίφερ, ἣτις πλήρης ἐνδιαφέροντος καὶ ἀθῶας περιεργείας θαυμάζει τὴν νέαν ἐφεύρεσιν τοῦ μεγάλου τῆς συμπολίτου.

Τῷ 1452 ἱδρυσεν ὁ Γούτεμπεργ τὸ πρῶτον τυπογραφεῖον διὰ τῶν χρημάτων, ἅπερ τῷ ἐδάνεισεν ἐπὶ ὑπερόγκῳ τόκῳ ὁ φίλος του Φούστ καὶ τὸ πρῶτον βιβλίον, ὅπερ ἐξετυπώθη ἐν αὐτῷ ἦν ἡ Biblia latina vulgata, ἥς ἐν ἀντίτυπον ἐπωλήθη τῷ 1873 ἐν Ἀγγλίᾳ ἀντὶ 80,000 φράγκων. Δὲν ἦτον ὅμως πεπρωμένον ὁ Γούτεμπεργ ν' ἀρυσθῇ αὐτὸς ἐκ τῆς τέχνης τοῦ ὠφελήματα οὐδὲ νὰ ἀπολαύσῃ τοὺς καρποὺς τῶν πολυετῶν κόπων καὶ μόχθων του. Μὴ δυνήθεις εἰς τὴν τεταγμένην προθεσμίαν ν' ἀποδώσῃ τὰ ὀφειλόμενα, ἀπέξενώθη ὑπὸ τοῦ Φούστ τοῦ τυπογραφείου του, διάδοχος δ' αὐτοῦ ἐξελέγη ὁ Σαίφερ, ὁμότεχνος καὶ σύζυγος τῆς Χριστίνης, ὅστις ὅμως πολλὰς ἐπέφερε βελτιώσεις καὶ περὶ τὴν ἐκτύπωσιν καὶ περὶ τὴν ἐπεξεργασίαν τῶν τύπων. Ἀλλ' ὁ Γούτεμπεργ, ὑποστηριζόμενος ὑπὸ ἄλλων εἰλικρινῶν φίλων καὶ ἀληθῶν ἐραστῶν τῆς θείας τέχνης του, ἱδρυσεν ἕτερον τυπογραφεῖον καὶ ἀφ' οὗ ἐξέδωκε βιβλία τινὰ ἀκόμη καὶ ἐμόρφωσεν ἱκανοὺς καὶ ἐπιδεξιόους τεχνίτας, ἀπέθανε τῷ 1468.

3. ΟΙΚΕΙΟΤΗΣ. Εἰκὼν ὑπὸ Ῥοβέρτου Beysehlag (σελ. 73). Ἡ χαριεστάτη αὕτη εἰκὼν τοῦ γνωστοῦ πλέον εἰς τοὺς ἀναγνώστας μας καλλιτέχνου ἀποπνέει ὅλην τὴν θυμηδίαν καὶ τὴν αὖραν τῆς μαγευτικῆς καὶ ῥεμβώδους ἐποχῆς τοῦ Βερθέρου. Κυανόχρους εἶνε ὁ οὐρανός, οἱ καρποὶ τῶν ἀγρῶν εὐωδιάζουν καὶ ὑπεράνω αὐτῶν ἵπτανται αἱ ποικιλόστικτα πτερὰ φέρουσαι χρυσαλλίδες. Ἐν μέσῳ τῆς εἰδυλλιακῆς ταύτης γαλήνης τῆς φύσεως παρουσιάζεται καὶ μία ἀβροτάτη νεάνις, μόλις δεκαοκταέτις, φέρουσα ἐπὶ τοῦ ἀπαλοῦ τῆς βραχίονος καλαθίσκον, γέμοντα εὐόσμων ῥόδων. Πρὸς τὸ θελκτικὸν τοῦτο πλάσμα οὐδεμίᾳ βεβαίως χρυσαλλίς διστάζει νὰ ἐμπιστευθῇ τὴν τύχην καὶ τὴν ὑπαρξίν της, καὶ ἰδοὺ βλέπομεν τὴν λαμπυρίζουσαν ψυχὴν πετώσαν ἐπὶ τοῦ διαφανοῦς δακτύλου τῆς κορασίδος, ὅστις τόσον ἀπαστράπτει εἰς τὰς ἀκτῖνας τοῦ θερινοῦ ἡλίου καὶ τόσον ἐκπέμπει θερμὸν ἄρωμα — ὡς ἀληθὴς κάλυξ εὐώδους ἀνθοῦς. Ἀλλὰ σιωπῇ! μὴ ἡ καχύποπτος καὶ δειλὴ τρομάξῃ ἐκ τοῦ θορύβου καὶ πετάξῃ.

4. ΑΡΧΑΙΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΑΓΟΡΑΖΟΝΤΕΣ ΣΚΕΥΟΣ (σελ. 77). Ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Κορίνθῳ βεβαίως ἀπειροὶ ὁμοίαις φύσεως θὰ συνέβαινον σκηναί, διότι ἐκεῖ ἐξ ἀπάντων τῶν ἄλλων τῆς Ἑλλάδος τόπων συνήρχοντο οἱ ἐμπορευόμενοι καὶ ἔκαμνον τὰς συναλλαγὰς των. Ὁ ἀγοραστής φαίνεται ὀλίγον δύστροπος καὶ ἀπαιτητικὸς καὶ θέλει τὸ σκεῦός του μετὰ τῆς καλλονῆς νὰ συνενώνῃ καὶ τὸ προσὸν τῆς ἐφθηνίας. Ἀλλ' ὁ καταστηματάρχης τοῦ καιροῦ ἐκείνου, ὅστις οὔτε πολλοὺς ὑπαλλήλους τρέφει οὔτε μεγάλα ἐνοίκια θὰ πληρώνῃ οὔτε φωταερίον πολὺ θὰ δαπανᾷ, δὲν θὰ δυσκολευθῇ νὰ ἱκανοποιήσῃ πᾶσαν εὐλογον ἀπαίτησιν τοῦ πελάτου του καὶ διὰ τοῦτο βλέπομεν αὐτὸν μετ' ἐνδοτικοῦ ἤθους ἀκούοντα τὰς ἐξηγήσεις καὶ τὰς παρατηρήσεις τοῦ πρὸς αὐτὸν ἀποτεينوμένου.